

Csányi Vilmos

EMLÉKNYOMOK

A hatvanas-hetvenes években került a kezembe néhány írása és persze beleszerettem. Ki nem, aki olvasta?

Arra voltam kíváncsi, vajon mit hagyott meg bennem Lénárd Sándorból az idő, ezért ehhez az emlékező íráshoz nem kerestem elő a műveket, minden pontatlan lesz. Két arcot látok belőle. Nem afféle képeket pózban és keretben, hanem elgondolkodtató történeteket.

Az egyik képem az ifú Lénárdot mutatja Rómában. Fiatal, gunyoros mosoly a szája szögletében, és az a meggyőződése, hogy lehetetlen vállalkozások nincsenek, csak tehetetlen emberek. Kamaszos báj és a zsenik magától értetődő természetessége jellemzi, nem nagyképű, nem lekezelő, hanem elragadó. Mindig ilyen szerettem volna lenni.

Közkönyvtár Rómában, télen melegedni sem utolsó hely. Bogarássza a szabadpolcos könyveket, ha jól emlékszem, valami holland könyvben nézegeti a képeket. Megszólítják. Úgy tűnik, ön tud hollandul és nekem gyorsan, rövid határidőre kéne valaki, aki lefordít egy holland könyvet, talán bedekker, rendesen megfizetem. Azonnal elvállalja, majd megtanul hollandul menet közben.

Ezért a könnyedségért irigyeltem egész életemben. A kudarc lehetősége fel se merül, két hónap alatt meg lehet egy nyelvet tanulni, ha nagyon igyekszik valaki, és éppen annyi volt a határidő is a fordításra kiszabva. A siker garantálva.

Kétkezesek a hercegi palotában. Egy ajándék jegyen hallgatott koncert után, amikor a közönség már eltávozott, leül a zongorához és játszik rajta néhány futamot. Egy idős úr visszajön a nézőtérre, megdicséri a játékot és felajánl heti néhány óra kétkezes hercegi palotájában. Gátlások Lénárdban nincsenek, lakás nélkül éppen, egy éjszaka körbejáró villamoson alszik, és némi ennivalóra is csak az alkalmankénti piaci bérvényomásmérés szerény hozadékából telik, de jár a herceghez rendszeresen, aki nem tesz fel kérdéseket, csak a közös játék érdekli, hogy ki ez a fiatalember, számára érdektelen, szépen játszik, ennyi elég. Képtelen történet, az ember olvasás közben végig azt szeretné, hogy az idióta herceg vegye már észre, hogy a tehetséges idegen éheznek, de arisztokratáknak ez nem szokása. Viszont az idős, pocakos libériás inas realizálja a helyzetet és időnként a kezébe csúsztat némi pénzt, a magáéból természetesen. A képtelenség akkor éri el a csúcát,

amikor az egyik este Lénárd megszólal, hogy az éppen játszott négykezes két külön zongorán szebb lenne. A herceg azonnal utasítja az inast, hogy vegyenek még egy zongorát a jövő csütörtökre.

Hogyan képes valaki úgy beilleszkedni az élethelyzetekbe, hogy minden körülményt adottságnak, feltételnek vesz és úgy használja a saját céljaira, hogy a résztvevőket nem terheli a saját problémáival? Micsoda méltóságtudata lehet egy ilyen valakinek...

Na, ezt is irigylem.

A római történetek vége, ha jól emlékszem, az az eset, amikor kivonulnak a németek Rómából, és másnap reggelre valaki felmászott Musolini tízméteres márványszobrára és a fejére szart. Ez Itália! És Lénárd olasz is lehetett volna, meg francia, meg német, meg brazil, pedig végig magyar maradt.

Valójában kulturális világpolgár, reneszánsz humanista. Egy archaikus nyelvész közösség tagjaként újrarendítik a Bibliát. Kijavítják az eddigi pontatlanságokat, elvész többek között Mária szüzessége, de elvész a fordítás is, akiket érintett, azok tettek róla.

Hány olvasója lehet az általa fordított latin *Micimackónak*? Egészen biztosan több mint öt, de kétlem, hogy eléri a százat. Én viszont bármilyen áldozatra képes lennék valakiért, aki latinra fordította a *Micimackót*. A *Micimackó* az emberiség nagy közös kultúrkinccse. Biztos vagyok benne, hogy ha csak ennek a tettnek a híre jut el a galaxis többi értelmes kultúrájához, az emberiség halhatatlansága máris biztosítva van. A *Micimackót* latinra fordítani olyasfajta tett, ami mögött semmiféle anyagi vagy egyéb érdek nem játszik szerepet. Ez maga a felmagasztosult cselekedet, az esszenciája az emberi természet legnemesebb, önmagáért való érdeklődésének, amely nem szándékozik a természetet semmiféleképpen átalakítani, befolyásolni, használni, csupán elhelyez benne valami soha nem voltat, jelzi, hogy itt különös lények laknak.

Egy tucat nyelven beszél, rajzol, zongorázik, verset ír franciául, németül regényeket, de ír remek olasz szakácskönyvet is, Váncsa stílusában. Pontosabban fordítva. Szinte mindent tudott, és amit nem, azt megtanulta.

Közben némi pénzhez jut egy São Paulo-i orgonaverseny első helyezéssel, és tartós befektetésként a brazil őserdőben vesz apró birtokot, ahol folytatja orvosi praxisát. És itt jön a második Lénárd-képem, az idős, sokat tapasztalt bölcs képe, aki már régen tudja, hogy az ifjúkor világfaló éhségét szükségszerűen követi a mulandóság felismerése és elfogadása. Völgy a világ végén, ahol felépül a láthatatlan ház, magába zárkózik és megértően, gondosan, szelíd iróniával kezeli indián betegeit.

